Արեւելեան Մամուլ

10 ՓՐՅ

10 ՓՐՅ

Ա. ՏԱՐԻ 1873 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 5 -ՈՒՐԲԱԹ ԹԻՒ 30

ԱԶԳԱՅԻՆ

Օրագիր՝ երեկ յաւելուած մը հրատարակելով Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարականը կը թէ քննադատած կը։

Օրագիր՝ որ Թերթ մը ծայրէ ի ծայր հակառակութեամբ լեցնելու մասնաւորի համար է Թէ ներելի է ըսել՝ հնազանդութիւն մ՚առնել, կեղծիք Թէ Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարականի վրայ հակառական քննադատութիւն մ՚ընել համարձակուած է Թուլի՝ երկրորդ սեպտեմբեր 8 ին առջին մէջ "Պատրիարքեան Թերթերն զժոգոմբոգը կեղծ ձրնշման դէմ կը զրգռեն", և միեւնոյն սեպտեմբեր 16 ին, այսինքն նշանակեալ առջին 8 տող վրայ "իրօք երեսփոխանական ժողովը կը ձնշուի և խուռվայղներն անպատիժ կը մնան" ըսելու։

Նոյն յաւելուածը գրեթէ նման օրինակ հակառակութեանց խումբ մը, քան Թէ քննադատութիւն մ՚ելը մեզ համար։

Նոյն հակառական յաւելուածին, "պաշտօնեայ մը, կրսէ Օգոստոսէն էջ. եթէ իւր պաշտօնին հաւատարիմ է, իւր վրայ ազդեն սէգ եղած հանրական վստահութիւնը բիչ կամ շատ վնասելու տեսնելուն պէս, պէտք է որ իւր հրաժարական նը տայ անվերադարձն, և չընդունի պաշտօն բնաւ ոմանց ախմամբը"։

Օգոստոս 14-ի իրեն երեսփոխանի մը, որ արձագանգ մ՚է նաև 51 երես "մենք 4 միլիան հայ կը նեղկայացնենք" ձայնին, որ և է օրինաց առջև ներելի չգտնուր լինել բնաւ՝ երեսփոխանութեան մեծագոյն մասին քնէական վերահսկողութիւն մը, ժողովոյն կողմէ զրկուած երեսփոխանական պատգամաւորութեան մանկական հիւրընկալութիւն տալն, նոյն պատգամաւորութիւնը կազմող երեսփոխաններէն ոմանց անուանելով։

Եթէ իրօք դէպքս ոմանց են, երեսփոխանութիւնը կազմող անձինքն ալ ոմանք կը լինին, ոչ ըստ ամենն կ՚ըսէ նեղկայ մասնական երեսփոխանութեան լաճառն և հանրական երեսփոխանութեան մի ընտրութեան ժողովրդական ձեռնարկն, և այն ալ նոյն իսկ ներկայ երեսփոխանութեան հրատիրանքն։

Նշանակեալ պարբերութիւնը երբ մէկ կողմէն զերեսփոխական ժողովն մասնական դրութեան մէջ կը դնէ, միւս կողմէն ալ ժողովրդեան դէմ ոխի նիւթ վրայ առնեցած անվստահութիւնը կարդարացնէ, խնդրոյն բնոյթեան ձախ կողմի պատասխանէն երեսփոխանական պատգամաւորութեան ոմանց ըլլալնուն զազանիքը դուրս հանելով։

Ապրդ՝ երբ Օրագիր դռնիսկ նաև մէջ ոմանչի տարօրինակ խնդրոյն գոյութիւնը յայտնի կը քարոզէ, ոմանչին հետևութիւնը ընթերցողաց Թողուլ դուշակել, ոչ ինչ իրեւ պիտի կրնայ այսուհետև երեսփոխանութիւնը իր ներկայ։ մասնական դիրքին եղնելով հանրական դիրքի մէջ մտնել և նիստ գումարել իբրև 4 միլեան Հայոց ներկայացուցիչ ժողով։

Երբ երեսփոխանութիւնը ինքզինք մտնաւոր կը նկատէ, ոչ սկիզբ կապակ ուրիշն որ իրեն հանրական նկրտումնք մը տուի, իրեն՝ որոյ գէմ զայրացած է ժողովուրդը, ապ պին պատիւը ամենակոր ըլլալուն համար։

Հայոց ոմանչը, այսինքն երեսփոխանութիւնն կը մնայ այսուհետև ըստ օրինի իւր հրաժարականը տալ՝ որու որ հարկ է, մէկ կողմ քաշուիլ պահս պի ժողովուրդն ալ իւր հանրական երեսփոխանութեան կազմութեան գործոյն ձեռնարկէ, պի չ՚ըսեմ գործոյն այլ անհնարին է մտնաւոր երեսփոխանութեան տակ գնել իւր հանրական խնդիրներն, և մտնաւորութեան տուած լուծումը՝ իրեւ հանրութեան տուած լուծում, և մտնաւոր հաճութիւնը՝ իրեւ ընդհանուր հաճութիւն ընդունիլ։

Գանք երկրորդին՝

Իւր խօսքը Գիւանին ուղղելով Ս. Պատրիարք ըսած էր իւր հրաժարականը մէջ Թէ "հրաժարելու զոհողութիւնը, ազգին խռովել վիճակը առաւել ևս կը յուզէ"։

Ս. Պատրիարքի այս խօսքն կը հետևցնէ Օրագիր։

. . . ավեստյան

Ը. Ղամոյան աղա Հօհաննէս Նոփ

Հին ու մոռցուած ազգային սովորութիւններ ու ծէսեր ունէին ամէն ազգ ու ցեղ, որոնք ժամանակի ընթացքին մեծ մասամբ անհետացան, կամ ալ ձեւափոխուեցան ու նոր ձեւեր առին։ Ասոնց մէջ կան ոմանք որոնք ունին խորհրդաւոր նշանակութիւն, ուրիշներ ալ կան որոնք ունին միայն պատմական արժէք։ Ասոնց մէջ կան նաեւ որոնք ունին թէ՛ խորհրդաւոր նշանակութիւն եւ թէ՛ պատմական արժէք։

Ասոնցմէ մէկն է Նոփ Դաւանանքը։ Ասիկա կը կատարուի Ս. Խաչի տօնին, որ կը տօնուի Սեպտեմբեր 14-ին։ Ասիկա ամէն տարի կը կատարուի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ, Ս. Խաչ վանքին մէջ, Ս. Խաչ գիւղին մէջ։ Ասիկա կը կատարուի նաեւ Ս. Խաչ գիւղէն դուրս, Ս. Խաչ լեռան վրայ, ուր կայ Ս. Խաչ վանքին հին մատուռը։ Ասիկա կը կատարուի նաեւ Ս. Խաչ գիւղէն դուրս, Ս. Խաչ լեռան վրայ, ուր կայ Ս. Խաչ վանքին հին մատուռը։

Նոփ Դաւանանքը կը կատարուի Ս. Խաչ տօնին, որ կը տօնուի Սեպտեմբեր 14-ին։ Ասիկա կը կատարուի նաեւ Ս. Խաչ գիւղէն դուրս, Ս. Խաչ լեռան վրայ, ուր կայ Ս. Խաչ վանքին հին մատուռը։ Ասիկա կը կատարուի նաեւ Ս. Խաչ գիւղէն դուրս, Ս. Խաչ լեռան վրայ, ուր կայ Ս. Խաչ վանքին հին մատուռը։

Նոփ Դաւանանքը կը կատարուի Ս. Խաչ տօնին, որ կը տօնուի Սեպտեմբեր 14-ին։ Ասիկա կը կատարուի նաեւ Ս. Խաչ գիւղէն դուրս, Ս. Խաչ լեռան վրայ, ուր կայ Ս. Խաչ վանքին հին մատուռը։ Ասիկա կը կատարուի նաեւ Ս. Խաչ գիւղէն դուրս, Ս. Խաչ լեռան վրայ, ուր կայ Ս. Խաչ վանքին հին մատուռը։

Նոփ Դաւանանքը կը կատարուի Ս. Խաչ տօնին, որ կը տօնուի Սեպտեմբեր 14-ին։ Ասիկա կը կատարուի նաեւ Ս. Խաչ գիւղէն դուրս, Ս. Խաչ լեռան վրայ, ուր կայ Ս. Խաչ վանքին հին մատուռը։ Ասիկա կը կատարուի նաեւ Ս. Խաչ գիւղէն դուրս, Ս. Խաչ լեռան վրայ, ուր կայ Ս. Խաչ վանքին հին մատուռը։

Նոփ Դաւանանքը կը կատարուի Ս. Խաչ տօնին, որ կը տօնուի Սեպտեմբեր 14-ին։ Ասիկա կը կատարուի նաեւ Ս. Խաչ գիւղէն դուրս, Ս. Խաչ լեռան վրայ, ուր կայ Ս. Խաչ վանքին հին մատուռը։ Ասիկա կը կատարուի նաեւ Ս. Խաչ գիւղէն դուրս, Ս. Խաչ լեռան վրայ, ուր կայ Ս. Խաչ վանքին հին մատուռը։

եան և Խ. Խօրասանճեան *, ինչպէս կը յանդգնիք մեզի և զմեզ դպրոցին վանելու սպառնալիքներ ընել, եթէ Ս. Պատրիարք Հայրն պաշտպանելու ելլէ, այդ դպրոցն ոչ ուրիշ Ձեզի, պիտիք որ Հայը համբերատար է, օր մ՚ալ Ձեզ կընէ Ձեր ուրիշ ըրածն և խոյտառակաբար ըզ Ձեզ Ազգ. դպրոցին կը վանատէ, չատ մի՛ ամպագրիք, կայ Ձեր առջևն գուբ մը որ կսպառնայ զՁեզ կուլ տալ, դուք միայն Ձեր ապագան բարւոքելու ջանացէք և Ձեր գլխէն բարձը խնդիրներու մի՛ միջամտէք։

Իսկ գալով Օրագրոյ այն խոչոր սուտին թէ՝ "Ս. Պատրիարքն ըսած է թէ՝ առանկ բաները կարևորութիւն չունին ես արդէն յառաջիկայ կիրակի օր պիտի երթամ Պէչիկթաշ ատենները հաստատելու համար թէ՝ ոչ մէկ վնաս չուզողը ,, ևն. այս սուտը հնարողը կը ցաւիմ ըսել թէ Պատրիարքարանի ժառանգներէն և Ք. Դպաթրոսեանի ներքին խորհրդական կարապետ Մեծմօրուքեանն է, որ բոլորովին սուտ ու զրպարտու թիւն մ՚է, և միմիայն Ազգասէր հասարակութիւնը Պէտն. Ս. Պատրիարք Հօր դէմ պինդ ելնելու պատրաստ է, և ոչ ուրիշ բան, ապրիլ Օրագիր, որ այս տեսակ գըծուած մարդկանց սուտ զրպարտութիւններն՝ իբրև ճշմարտութիւն, քու լրագրդ մէջ կը հրատարակես, Ս. Պատրիարքը նախատելու մտօք, բայց ժողովուրդը արդէն քու տպրատ առած է և գլխիդ լաւ ճանչցած, երեսդ ճերմակ մնայ։

Կաղաչեմ . . . Ցկը, յանուն ճշմարտութեան հաճեցիք Ձեր վաղեան թերթին մէջ այն ներկայիս անհիւն մը չնորհել յ՚ապահովութիւն միամիտ ազգ այնոց։

Մնամ անձնուէրդ և
Ազգիս բարօրութեան ցանկացող
Պէչիկթաշլի ումն։
1873 Հոկտեմբեր 2
Ի Պէչիկթաշ

* Ս. Խ. Աւելորդ է ըսել թէ յիշեալ Խ. Խօրասանճեան անուն անձն Բազ. ժողովոյ անդամներէն Ա. Խօրասանճեան էֆ. ի եղբայրն և Պէչիկթաշլի Մ. վարժարանի Հոգաբարձու է։

ՆԵՐՔԻՆ

Երեքշաբթի որ Ռուսիոյ Դեսպան Իգնաթիեվ զօրապետը Մեծ Եպիսկոպոսին այցելութիւն մը առաջիկ Ս. Պօղոս ապարանքը, ուսկից երկար ատենէ Արանքին գործոց պաշտօնէին և ուրիշ մէկ քանի նախարարաց ալ այցելեց։

———

Երկուշաբթի առաւօտ Ծովային գործոց պաշտօնէական կայսերական պատառը կանչուելով պատիւ ունեցաւ վ.Ե.Հ. Կայսեր կոչմանէ ընդունելու։

——

Ատանայի նախորդ ընդհանուր հաւատարիչ Նաշիտ բաշա կ. Պոլիս հասաւ։

====

Անցեալ շաբթու Գերմանիոյ հիւպատոսարանին մէջ աշխատող Հայ գործատուր մը պատուհանէն կնայելով Գերմանիոյ հիւանդանոցը տարուեր և այս երկուշաբթի մեռեր է։

Պ. Ֆիշման Հանգուցեալին ընտանեաց 5000 ղրուշի գումար մը նուիրեր է։

====

Ծովային գործոց Պաշտօնէին բանակի առաջին օգնական Հաստամ էֆենտի վերջերս կայսերական նաւարանին մէջ կազմուած նոր գնդաձիգ զօրաց հրամանատար անուանեցաւ։

====

Լէտանդ Թայմզ կըսէ թէ Պուլղարաց եքզարքը հրաման ընդուներ է Սրտաքին գործոց պաշտօնեութենէն եկեղեցական գործոց վարչութեան համար ժողով մը կազմելու։

====

Կայսերական նաւարանին ժողովոյն առաջին քարտուղար Ռէֆիք էֆենտի Սանիէի ասոմէան՝

Մեհենոյն պաշտօնատան հաշուակալութեան սենեկին տեսուչ Շէֆքի էֆենտի Մուեթէմայիզի ասոմէան՝

Ցիշեալ խորհրդոյն օգնական քարտուղար Հաճի Թէֆֆիք էֆենտի Բաղիսցի ասոմէան՝

Դիւանագրատան տեսուչ Թէֆֆիք էֆենտի Սանիէի ասոմէանի բարձրացան։

———

Կայսերական նաւարանին քաղաքային գործաւորաց երեքշաբթի օր սեպտ. ամսոյ ամսականնին վճարուեցան։

====

Նաւարանը քաշուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Սուլթանիէ անուն նաւը անցեալ կիւրակէ ճիպրալթարի նեղուցէն անցեր է։

====

Բերթելիւբիալէ անուն կայսերական նաւը մի քանի նորոգութեանց համար նաւարանը կը գըտնուի։

———

Թունա լրագրոյն տուած տեղեկութեանց նայելով Գալացէն, Զեայիլէն, Օլթանիձաուէն, Իսմայիլէն և այլն, քօլերան բոլորովին անհետացեր է։

====

Մանիթէօր Եժիփթիէն լրագիրը կը ծանուցանէ թէ, Եգիպտոսի դանձուց վերատեսչութիւնը ձագիեր Մասհար բաշային չնորհուեր է։

====

Ցայտնի է որ Բամազանի գիշերները Գալաթայի մեծ վաղջնները և Գալաթայի կողմերը երկու սեռէ բազմաթիւ չրջագայող կը գտնուին և այս չրջագայութիւնք բաւական անկարգութեանց առիթ կուտան։

Կը լսեմք թէ Մեծ Եպարքոսը այս գիշերային չրջագայութենէն վերջ տալ ուզելով այս մասին ոստիկանութեան տասուիկ պատուէրներ տուած է։

====

Զմիւռնիոյ Ամալթէ լրագրին մէջ հետեւեալը կը կարդանք։

Անցեալ չորեքշաբթի օրուընէ ի վեր Աքսարի և Քէք—աղաճի կողմերը՝ յելուզակաց նոր խումբ մը երեւան ելաւ։

Բաւական ձամբորդներ կողոպտեցին վերջը, այս խմբեակը պէտք Մարմարայի կողմերը հկած է և երկու վաճառականաց դէմ ելնելով երկու հատ 200 Օսմանեան լիրանոց ներկայացնողին վճարելի տոմսակներ յափշտակած են։

Զմիւռնիոյ կառավարութիւնը անմիջապէս հետքերնին գտնելու աղտու միջոցներ ձեռք առեր է, և Մանեմզիայի միւթեսարիքին ալ խումբ մը ոստիկանով անոնց հետևին ինկած է։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒԻՐՔ

ԱԽՏԻՐԻԱ—ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ

Վիէննա 15 Հոկտ.

Պօրսան մէշտ տկար է,

Դրամատեարց մէկ պատգամաւորութիւնը ազատեց առևտրական գործոց պատճառներին տեղւոյն մէկ քանի դրամատանց ցուցումը դիւրացնելու համար միջամտութիւնը խնդրելով։

ԳԱՂԼԻԱ

Բարիզ 15 Հոկտ.

Զորս ընտրութեանց արդիւնքը՝ կառավարութիւնը կզբաղեցնեն։ Կառավարութեան հաւանական երկարաձգութեան վրայ կը խօսուի։

Վաղը՝ ազգակոմիտեանց պատգամաւորութեան կսպասուի, որոնք Շամպօրի կամին հետ խորհրդակցելու համար Սալզպուրկ գացած էին։

Կըսուի Թէ իշխանին պատասխանը պատգամաւորաց վրայ մեծ ազդեցութիւն ըրած է։

Բարիզ 15 Հոկտ.

Ջրայց կրկ Թէ Շամպօրի կամը Ազգային Ժողովոյն ազակոմիտեան կերդրանին վերջին առաջարկութիւնն ընդունելը է՝

ԱՆԳԼԻԱ

Լօնտրա 15 Հոկտ.

Պանքայէն 93·000 անգլիական ոսկի դուրս եկաւ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.

Պերլին 15 Հոկտ.

Պաշտօնական Թերթերը մեծ կարևորութիւն կընծայեն կկեսմ կայսեր վէննա ընելիք ուղևորութեանը։

Այս այցելութիւնը վիկթօր — Էմմանուէլ Թագաւորին ուղևորութեամբը ամրապնդած պիտի նկատութեան գործը ևս կարևոր պիտի հանէ որուն արդիւնքը խաղաղութիւն պիտի ըլլայ։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

Աթէնք 10 Հոկտ.

Կը հաւատան Թէ 50 երիտասարդը Սպանեայի հանրապետուԹեան ծառայութիւն մատուցած են։

Օտարական մը՝ Թիւկող քաղքէն անցած առեն քօչեսպէն մեռաւ։

ԵՒՐՈՊԻՈՑ ՏԱՃԿՍՏԱՆ

Սկիսթեմ. 14 Հոկտ.

Եէվարի (Սկիսթեմի մէկ վաճառն է) գայմագամին Ջանից չնորհիւ 10 յեղուզակ բռնաւեցան քաղքին հրշեմանեբէն։

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմ. ոսկին 100 դրուշի հաշուով

	Վրչ.	Փրչ.
Անգղ. ոսկի	100	
Գաղղ. »	87	12
Բօշ	89	15
Ֆրըմից	51	25
Ձերմակ մէճիտ տարբ	101	24
Հինգնոց	104	5
Մէճիտիկ	104	15
Պղինձ	120	10

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Ղուրթիա 4 հոկտ.		
Ընդհ. Պարտ. Արժ. բաց	54	5
դոց	54	1
բարձր գին	54	10
ցած	53	28
Սօսիէթէ ժէնէրալ Լ. Ս.	9	20
Գանձատուն 1872ի » »	82	—
Սօսիէթէ Օթօմանն » »	4	—
Պանք տը Փօնթ. » »	6	14
Երէմի Օսթրօ Թիւրք » »	3	30
Երէմի ժէնէրալ Լ. Օ.	3—	6
Թրամվայ » »	11	80
Բումէլիի Արժ. Ֆր.	127	—
» » Նոր »	67	12
Փոխառ. 69ի (անկտօն)	287	—
» 65ի »	344	
» 63ի »	339	
Բըլօր	—	

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Մխ. Հէնտիսեան ստացանը խնամ

գոհացուցիչ գնով կը ծախուին նամակ, ծանուցագիր, հրաւիրատիր և. և. Տաճկերէն, Հայերէն Յունարէն, Գաղղիերէն, տառերով։

ՊԱՅՄԱՆՔ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԵԱՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՓՈՂՈՑ

Արևելեան փող կը հրատարակուի ամէն օր հասը 10 վարայի, այսինքն Հայ աղքատիկ ընթերցասիրաց դիւրամատչելի գնով։ Խմբագրութիւնը ձարտասուր չհամարելով իր անձն կարող ու ձեռնհաս ընթերցողաց նաև այս ղեկղողութիւնն ընել, տարեկան բաժանորդագրութիւնը երեք կարգերու բաժանած է, իրաքանչիւր կարգի ընտրութիւն՝ բաժանորդաց կարողութեանն ու խղճին յանձնելով։

Ա. կարգ բաժանորդագր. 1 Օսմ. ոսկի
Բ. » » 1 ½ » »
Գ. » » 2 » »

Փանուցմունք ընդհանրապէս մէկ անգամի համար 1 արծաթ մէճիտի կը հրատարակութեան, եթէ 10 տողէ աւելի չեն։

Աւելի անգամներու կամ 10 տողէ աւելի եղող ծանուցմանց հրատարակութեան համար միանաւոր սակարկութիւն կը լինի։

Ուր և է գրութիւն պէտք է ուղղել առ Տնօրէն–Խմբագիրն Կ. Պոլիս Վէզիր խան գեռնայարկ Թիւ 3 սենեակը։

Արևելեան փող ձեռք ծախուելի զատ կը ծախուի նաև Պաշէկ—Թափուսուճի Մ. Պօղոս ազայի խանութը, և Պէշիկթաշի, Օրթագիւղի Գուրուչէշմէի, Բ. Հիսարի և Պէյքօզի տեղւոյն իշխանութեան կայարաններն։

ՏԷՐ ԼՐԱԳՐՈՑ Կ. ԷՐԶԻՆԿԵԱՆԼԵԱՆ

ՏՆՕՐԷՆ—ԽՄԲԱԳԻՐ
ԲԱՐԹՈՂ ՍՈՒՐ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ց. ՄԻՒՀԷՆՏԻՍԵԱՆ
Կ. Պոլիս Վէզիր խան գեռնայարկ Թիւ 30